

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง อำนาจผู้ว่าราชการจังหวัด

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ได้มีหนังสือที่ สธ ๐๒๐๓/๓๐/๒๕๗๖๗ ลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า มาตรา ๕๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ได้บัญญัติว่า ในจังหวัดหนึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดคนหนึ่ง เป็นผู้รับนโยบายและคำสั่งจากนายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาล คณะรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม มาปฏิบัติให้เหมาะสมกับท้องที่และประชาชน และเป็นหัวหน้าบังคับบัญชาบรรดาข้าราชการฝ่ายบริหารซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในราชการส่วนภูมิภาคในเขตจังหวัด และรับผิดชอบในราชการจังหวัดและอำเภอ และจะให้มีรองผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัด หรือทั้งรองผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดก็ได้ และมาตรา ๕๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกันได้บัญญัติให้ผู้ว่าราชการจังหวัด มีอำนาจและหน้าที่บริหารราชการตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนของทางราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขขอหารือว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดจะมีอำนาจในการสั่งการให้ข้าราชการระดับ ๘ ขึ้นไปในราชการบริหารส่วนภูมิภาค ซึ่งมีใช้หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด หรือข้าราชการระดับ ๘ ขึ้นไปในราชการบริหารส่วนกลางที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาคไปปฏิบัติราชการต่างๆ ในเขตจังหวัดเดียวกัน ดังเช่นการสั่งให้ผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมชนแห่งหนึ่งไปปฏิบัติราชการที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจะกระทำหรือไม่ประการใด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) ได้พิจารณาข้อหาดังกล่าวโดยรับฟังข้อเท็จจริงจากผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงาน ก.พ.) และผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข (สำนักงานปลัดกระทรวง) แล้ว มีความเห็นว่า ส่วนราชการของกรมต่างๆ ที่มีข้าราชการปฏิบัติราชการประจำอยู่ในจังหวัดต่างๆ มิได้มีฐานะเป็นราชการส่วนภูมิภาคไปทั้งหมด กรมใดจะมีส่วนราชการที่มีฐานะเป็นราชการส่วนภูมิภาคจะต้องกำหนดไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งส่วนราชการตามมาตรา ๘ ๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓ กล่าวคือ ถ้ากฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการของกรมนั้น กำหนดให้ส่วนราชการของกรมที่อยู่ใน

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๑/๐๔๑๘ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๖ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๑ มาตรา ๘ ๓ การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานรัฐมนตรี กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ให้ออกเป็นกฎกระทรวงและให้ระบุอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการไว้ในกฎกระทรวงด้วย

จังหวัดเป็นราชการส่วนภูมิภาค หัวหน้าของส่วนราชการและข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ในส่วนราชการของกรมนั้น จะต้องอยู่ภายใต้บังคับบัญชาของผู้ว่าราชการจังหวัดตามมาตรา ๕๔ วรรคหนึ่ง^๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ เพิ่มขึ้นจากการเป็นผู้อยู่ภายใต้บังคับบัญชาของปลัดกระทรวงหรืออธิบดี แต่ถ้ากฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการของกรมนั้น ไม่ได้กำหนดให้เป็นราชการส่วนภูมิภาค ส่วนราชการนั้นคงมีฐานะเป็นราชการส่วนกลาง หัวหน้าส่วนราชการและข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ในส่วนราชการของกรมที่ไปตั้งอยู่ในจังหวัดนั้นจะไม่อยู่ภายใต้บังคับบัญชาของผู้ว่าราชการจังหวัด แต่จะอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของผู้ว่าราชการจังหวัดตามมาตรา ๕๗ (๔)^๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ในกรณีเช่นนี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดคงมีอำนาจเพียงแต่กำกับดูแลการปฏิบัติราชการของข้าราชการซึ่งมิใช่ข้าราชการในราชการส่วนภูมิภาค ให้ปฏิบัติราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับหรือคำสั่งของกระทรวง ทบวง กรม หรือมติของคณะรัฐมนตรีหรือยับยั้ง การกระทำใด ๆ ที่ขัดต่อกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของกระทรวง ทบวง กรม หรือมติของคณะรัฐมนตรี หรือการสั่งการของนายกรัฐมนตรีไว้ชั่วคราวแล้วรายงานกระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้อง

จากข้อหาดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) จึงมีความเห็นว่าในกรณีที่ส่วนราชการเป็นข้าราชการส่วนภูมิภาคตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการของกรม ผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะผู้บังคับบัญชาบรรดาข้าราชการฝ่ายบริหารของส่วนราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ในราชการส่วนภูมิภาคในเขตจังหวัดย่อมมีอำนาจสั่งให้ข้าราชการฝ่ายบริหารของส่วนราชการดังกล่าวไปปฏิบัติราชการยังส่วนราชการต่างๆ ในเขตจังหวัดนั้นได้ เพราะเป็นการใช้อำนาจในทางบริหารของผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อให้การบริหารราชการในส่วนภูมิภาคในเขตจังหวัดดำเนินไปได้

^๒ มาตรา ๕๔ ในจังหวัดหนึ่ง ให้มีผู้ว่าราชการจังหวัดคนหนึ่งเป็นผู้รับนโยบายและคำสั่งจากนายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาล คณะรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม มาปฏิบัติการให้เหมาะสมกับท้องที่และประชาชน และเป็นหัวหน้าบังคับบัญชาบรรดาข้าราชการฝ่ายบริหารซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในราชการส่วนภูมิภาคในเขตจังหวัด และรับผิดชอบในราชการจังหวัดและอำเภอ และจะให้มีรองผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัดหรือทั้งรองผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดก็ได้

ฯลฯ

ฯลฯ

^๓ มาตรา ๕๗ ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๔) กำกับดูแลการปฏิบัติราชการอันมิใช่ราชการส่วนภูมิภาคของข้าราชการซึ่งประจำอยู่ในจังหวัดนั้น ยกเว้น ข้าราชการทหาร ข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการฝ่ายอัยการ ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ข้าราชการในสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินและข้าราชการครู ให้ปฏิบัติราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับหรือคำสั่งของกระทรวง ทบวง กรม หรือมติของคณะรัฐมนตรี หรือการสั่งการของนายกรัฐมนตรี หรือยับยั้งการกระทำใด ๆ ของข้าราชการในจังหวัดที่ขัดต่อกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งของกระทรวง ทบวง กรม มติของคณะรัฐมนตรี หรือการสั่งการของนายกรัฐมนตรีไว้ชั่วคราวแล้วรายงานกระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้อง

อย่างมีประสิทธิภาพตามมาตรา ๕๔ วรรคหนึ่ง^๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ แต่ในกรณีที่ส่วนราชการที่ไปตั้งในจังหวัดเป็นข้าราชการส่วนกลางตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรม นั้น ผู้ว่าราชการจังหวัดคงมีอำนาจเพียงแต่กำกับดูแลการปฏิบัติราชการของข้าราชการให้ปฏิบัติราชการให้เป็นไปตามกฎหมายหรือยับยั้งการกระทำใด ๆ ของข้าราชการในจังหวัดที่ขัดต่อกฎหมายเท่านั้น ทั้งนี้ ตามมาตรา ๕๗ (๔)^๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ในกรณีดังกล่าว ผู้ว่าราชการจังหวัดจึงไม่มีอำนาจสั่งให้ข้าราชการซึ่งสังกัดราชการส่วนกลางไปปฏิบัติราชการยังส่วนราชการต่าง ๆ ในเขตจังหวัดนั้นแต่อย่างใด

ลงชื่อ พรทิพย์ จาละ

(นางสาวพรทิพย์ จาละ)

รองเลขาธิการฯ

รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เมษายน ๒๕๔๖

^๔ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^๕ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น